

УДК 343.9:343.326

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КІЛЬКІСНИХ ТА ЯКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ВИМІРЮВАННЯ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Володимир МОКЛЯК,

здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

АНОТАЦІЯ

У статті проведено кримінологічний аналіз кількісних та якісних показників вимірювання терористичної злочинності в Україні за 2013–2017 рр. Досліджено її рівень, коефіцієнти, структуру, географію та динаміку. Автор зазначає, що із 2014 р. в Україні щорічно реєструється значна кількість злочинів терористичної спрямованості (у середньому – 2 108 злочинів на рік). На підставі проведеного дослідження зроблено висновок про фактичну відсутність терористичної злочинності як соціального явища на території України до 2013 р. та негативні тенденції її розвитку до 2017 р., пов'язані з початком та дією дотепер тих самих чинників, які призвели до проведення антитерористичної операції на сході України.

Ключові слова: тероризм, терористична злочинність, кримінологічна характеристика терористичної злочинності, кількісні та якісні показники вимірювання терористичної злочинності.

CRIMINOLOGICAL ANALYSIS OF QUANTITATIVE AND QUALITY INDICATORS OF MEASUREMENT OF TERRORIST CRIME IN UKRAINE

Volodymyr MOKLIAK

Applicant at the Department of Criminology and Penitentiary Law
of Yaroslav Mudryi National Law University

SUMMARY

The article deals with the criminological analysis of quantitative and qualitative indicators of terrorist crime measurement in Ukraine for 2013–2017. Its level coefficients, structure, geography and dynamics are investigated. The author notes that since 2014 a significant number of terrorist offenses are registered in Ukraine annually (an average of 2108 crimes per year). Based on the research carried out, the conclusion was made that the actual absence of terrorist crime as a social phenomenon in the territory of Ukraine until 2013 and the negative trends of its development until 2017, related to the beginning and continuation of the same factors that led to the ATO in the east Of Ukraine.

Key words: terrorism, terrorist crime, criminological characteristics of terrorist crime, quantitative and qualitative indicators of terrorist crime measurement.

REZUMAT

În articol este efectuată o analiza criminologică a indicatorilor cantitativi și calitativi pentru a măsura criminalitatea teroristă în Ucraina pentru anii 2013-2017. Este anchet raporturi de nivel, structura, geografia și dinamica. Autorul constată că, din 2014 încoace, în Ucraina, în fiecare an, un număr mare de infracțiuni de orientare teroristă (o medie de 2.108 crime pe an). Pe baza cercetărilor a concluzionat că nici o crimă reală terorist ca un fenomen social în Ucraina până în 2013 și tendințe negative în dezvoltarea sa până în 2017 referitoare la începutul și continuarea aceluiași factori care au condus la est de ATO din Ucraina.

Cuvinte cheie: terorism, criminalitate terorism, infracțiuni teroriste harakterystyka criminologică, măsurători cantitative și calitative ale criminalității teroriste.

Постановка проблеми. Пізнання істинної природи терористичної злочинності неможливе без аналізу її сучасного стану та тенденцій розвитку. Варто погодитися із Б.М. Головкіним, що між минулими та сучасними станами явища є певний діалектичний взаємозв'язок, що забезпечує єдність стійкості та мінливості його емпіричних проявів. Минулий стан явища детермінує, причинно обумовлює майбутній спосіб вияву буття об'єкта [1, с. 54]. Невід'ємним етапом будь-якого дослідження злочинності є аналіз її кількісних та якісних показників вимірювання.

Через постійну ескалацію збройного конфлікту на сході України та посилення рівня терористичних загроз у державі необхідність дослідження стану та тенденцій розвитку терористичної злочинності на теренах України очевидна.

Актуальність теми дослідження зумовлена відсутністю комплексних кримінологічних досліджень зазначеної в назві статті проблематики.

Стан дослідження. Окремі питання протидії тероризму вивчали деякі вітчизняні та закордонні дослідники, серед яких: В.Ф. Антипенко, Ю.М. Антонян, Н.С. Беглова, В.О. Глушков, В.М. Дрьомін, В.П. Ємельянов, М.Н. Іманти, І.І. Карпець, В.В. Крутова, В.А. Ліпкан, В.Я. Настюк, В.В. Лунєєв, І.Н. Рижов та ін.

Метою і завданням статті є дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку терористичної злочинності в Україні на підставі кримінологічного аналізу її кількісних та якісних показників вимірювання.

Виклад основного матеріалу. Перед початком аналізу статистично значущих кількісних та якісних показників вимірювання терористичної злочинності варто зробити декілька методологічних зауважень.

По-перше, дослідження терористичної злочинності в Україні проводиться нами на підставі аналізу офіційної статистичної інформації про стан злочинності Генеральної

Прокуратури України та судової статистики Державної судової адміністрації України. Кримінальний кодекс України (далі – КК України) містить декілька окремих статей, що прямо передбачають кримінальну відповідальність за злочини терористичної спрямованості. Зокрема: терористичний акт (ст. 258 КК України); втягнення у вчинення терористичного акту (ст. 258¹ КК України); публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258² КК України); створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258³ КК України); сприяння вчиненню терористичного акту (ст. 258⁴ КК України); фінансування тероризму (ст. 258⁵ КК України). Водночас явище терористичної злочинності не обмежується лише зазначеними проявами. Так, з терористичною метою може бути вчинено низку інших злочинів, наприклад: посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112 КК України); захоплення заручників (ст. 147 КК України); угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна (ст. 278 КК України); захоплення державних або громадських будівель чи споруд (ст. 341 КК України); посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК України); захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника (ст. 349 КК України); посягання на життя представника іноземної держави (ст. 443 КК України) тощо. Але виокремити в офіційній статистиці серед наведених вище суспільно небезпечних діянь саме ті злочини, які були засобом залучення населення та вчинені з метою примушування адре-

сатів впливу до прийняття вигідних для терористів рішень [2, с. 21], неможливо. Отже, дослідження терористичної злочинності ми проводимо на підставі аналізу статистичних даних щодо окремих складів злочинів терористичної спрямованості (ст. ст. 258–258⁵ КК України).

По-друге, аналіз слідчої та судової практики вказує на певні проблеми у кваліфікації терористичних злочинів. В одних випадках слідчі та судді визнають Донецьку Народну Республіку (далі – ДНР) і Луганську Народну Республіку (далі – ЛНР) терористичними організаціями, а в інших – ні. Зазначене, безумовно, впливає на кваліфікацію вчинених суспільно небезпечних діянь як терористичних. Отже, вважаємо, що офіційна статистика також може містити низку неточностей, пов'язаних із суб'єктивним сприйняттям тих чи інших обставин, та не відбивати повною мірою об'єктивного стану явища тероризму в Україні.

По-третє, деяким злочинам терористичної спрямованості властиві різні рівні латентності. Варто зазначити, що сьогодні взагалі відкритою залишається проблема визначення кримінологічних індикаторів, які дозволяють уявити дійсні обсяги поширення явища злочинності в суспільстві з урахуванням латентних нашарувань [3, с. 111].

А тепер перейдемо безпосередньо до нашого дослідження. Серед кримінологів немає єдиного підходу до розуміння поняття «стан злочинності» та системи показників його вимірювання [4, с. 45]. Але традиційно в кримінології для його характеристики використовують кількісні (рівень злочинності, рівень судимості, коефіцієнти злочинності, ціна), якісні (структура, географія), а також кількісно-якісні (динаміка) показники вимірювання [5, с. 38].

Таблиця 1
Відомості про обліковані впродовж 2013–2017 рр. кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 258–258⁵ КК України

Кваліфікація/період	2013	2014	2015	2016	2017
Ст. 258 КК України	4	1499	1295	1865	1385
Ст. 258 ¹ КК України	0	7	1	2	1
Ст. 258 ² КК України	1	4	4	2	0
Ст. 258 ³ КК України	1	478	849	391	277
Ст. 258 ⁴ КК України	0	11	7	1	2
Ст. 258 ⁵ КК України	1	54	138	84	74
Усього обліковано кримінальних правопорушень	7	2 053	2 294	2 345	1 739

Таблиця 2
Відомості про кількість осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 258–258⁵ КК України, упродовж 2013–2017 рр.

Кваліфікація/період	2013	2014	2015	2016	2017*
Ст. 258 КК України	0	28	68	84	23
Ст. 258 ¹ КК України	0	1	0	0	0
Ст. 258 ² КК України	1	0	3	1	0
Ст. 258 ³ КК України	0	72	395	385	117
Ст. 258 ⁴ КК України	0	6	2	0	1
Ст. 258 ⁵ КК України	0	8	13	15	17
Усього виявлено осіб	1	115	481	485	158

* За 2017 р. – кримінальні правопорушення, в яких особам вручено повідомлення про підозру.

Таблиця 3
Відомості про засуджених осіб за кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 258–258⁵ КК України, упродовж 2013–2017 рр.

Кваліфікація/період	2013	2014	2015	2016	2017
Ст. 258 КК України	1	0	1	7	14
Ст. 258 ¹ КК України	0	0	0	0	0
Ст. 258 ² КК України	1	0	1	1	0
Ст. 258 ³ КК України	0	0	12	59	63
Ст. 258 ⁴ КК України	0	3	1	1	1
Ст. 258 ⁵ КК України	0	0	1	4	4
Усього засуджено осіб	2	3	16	72	82

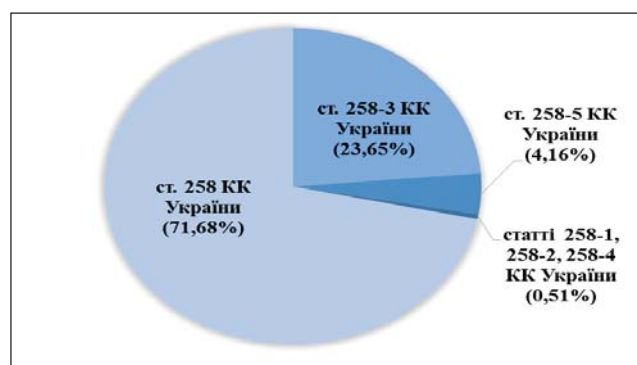

Рис. 1. Середній структурний розподіл терористичних злочинів за 2013–2017 рр. в Україні

Кількісно-якісне вимірювання терористичної злочинності варто розпочати з аналізу її рівня. **Рівень злочинності** розуміють як кількісну її характеристику в конкретній державі або суспільстві на конкретну дату або за певний період часу, яка охоплює кількість скоєних злочинів, кількість осіб, які їх вчинили (абсолютні показники), коефіцієнти злочинності (відносні показники) [6, с. 159]. Кількість облікованих кримінальних правопорушень за ст. ст. 258–258⁵ КК України в період 2013–2017 рр. наведено в табл. 1.

Як бачимо, до початку антитерористичної операції (далі – АТО) на сході України рівень злочинів терористичної спрямованості був незначним (2012 р. – 0; 2013 р. – 7). Але із 2014 р. рівень зазначених кримінальних правопорушень збільшився в сотні разів. Всього протягом 2014–2017 рр. (за чотири роки) було обліковано 8 431 кримінальне правопорушення, тобто в середньому 2 108 злочинів на рік. Згідно з офіційними статистичними даними, до 2014 р. проблема тероризму взагалі не загрожувала українському суспільству. У цей період траплялися поодинокі терористичні акти, наприклад, серія терактів у центрі Дніпропетровська, що сталися 27 квітня 2012 р. [7] тощо. Але зазначені події не мали системного характеру та в Україні не діяла жодна терористична організація. Взагалі, з моменту проголошення незалежності до 2013 р. на території країни сталось лише 5 резонансних терористичних актів [8]. Станом на лютий 2018 р. вже обліковано 191 злочинів терористичної спрямованості, що на 36,5% менше, ніж за аналогічний період 2017 р. (301 злочин).

Дослідження рівня терористичної злочинності буде неповним без аналізу кількості виявлених осіб, що вчинили злочини терористичної спрямованості (табл. 2).

Під час аналізу отриманих даних одразу звертає на себе увагу великий розрив у співвідношенні кількості облікованих злочинів терористичної спрямованості та чисельності виявлених злочинців. Узагальнення рівня виявлених осіб, що вчинили досліджувані злочини, показує, що протягом 2014–2017 рр. правоохоронними органами всього було виявлено 1 239 осіб, що скоїли 8 431 злочин терористичної спрямованості. Інакше кажучи, в Україні виявляється в 6,8 рази менше злочинців порівняно з кількістю облікованих кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 258–258⁵ КК України. Зазначене можна пояснити тим, що в статисти-

ці відображається лише та кількість виявлених осіб, вина яких встановлена [9, с. 100]. Правоохоронні органи часто кваліфікують як теракти, наприклад, обстріли військовослужбовців Збройних сил України або населення поблизу лінії розмежування в зоні АТО без встановлення винних осіб тощо. Саме через ці та деякі інші причини така велика різниця між кількістю облікованих злочинів терористичної спрямованості та осіб, що їх скоїли.

Хоча кількість зареєстрованих злочинів і кількість правопорушників свідчать про загальні тенденції розвитку злочинності та про криміногенний потенціал осіб, що вчиняють злочини [10, с. 109], характеристика рівня терористичної злочинності буде не повною без встановлення її коефіцієнтів. **Коефіцієнт злочинності**, розрахований на населення, є не тільки більш об'єктивним показником, але й показником, який можна зіставити, він дозволяє порівнювати злочинність у різних країнах, регіонах, містах та інших населених пунктах [11, с. 308–309]. Крім того, коефіцієнти злочинності дозволяють більш об'єктивно побачити позитивну чи негативну динаміку рівня злочинності, враховуючи зміну чисельності населення країни чи на окремій її території.

У кримінології найчастіше використовують два коефіцієнти: коефіцієнт інтенсивності злочинності та коефіцієнт злочинної активності. Коефіцієнтом інтенсивності злочинності називають відносний статистичний показник поширення злочинності на окремій території, який визначається через кількість злочинів, що припадає на кожен тисячу (10 тис. або 100 тис.) населення цієї території [12, с. 158]. Коефіцієнт інтенсивності терористичної злочинності за 2017 р. становив 4,1 злочинів на 100 тис. населення. Що стосується коефіцієнта злочинної активності, то він розраховується як співвідношення кількості осіб, які вчинили злочини, та чисельності населення, що старше 14 річного віку. Коефіцієнт злочинної активності терористичної злочинності за 2017 р. становив 5 злочинців на 1 000 тис. населення.

Доповнюють відомості про терористичну злочинність показники рівня судимості. **Рівень судимості** – це кількість осіб, які притягнуті до кримінальної відповідальності і засуджені до певних видів покарання [13, с. 56]. Офіційні статистичні дані щодо рівня судимості за злочини терористичної спрямованості наведено в табл. 3.

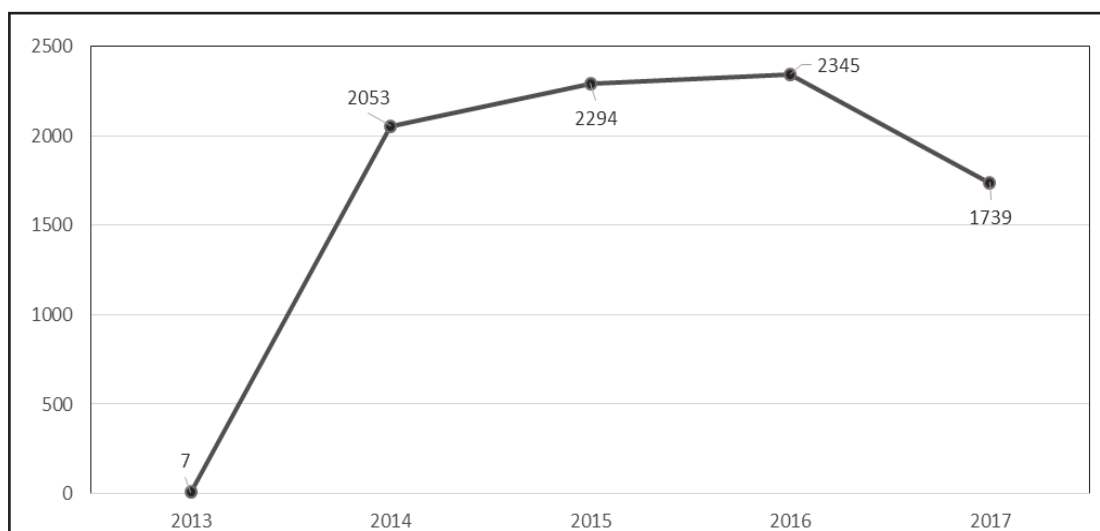

Рис. 2. Динаміка терористичної злочинності в Україні за 2013–2017 рр.

Як бачимо, протягом зазначеного часового проміжку (2013–2017 рр.) було засуджено лише 175 осіб за злочини, передбачені ст. ст. 258–2585 КК України. Тобто кожний сьомий із виявлених злочинців. Для порівняння – у період із 2001 по 2013 рр. було засуджено всього 25 осіб за ст. 258 КК України [8].

Велике значення в аналізі терористичної злочинності має встановлення її структури. *Структура злочинності* розкриває її склад, поширеність і співвідношення між складовими видами злочинних проявів, їх вчинення в конкретних умовах простору та часу [14, с. 183]. На наш погляд, структуру окремого різновиду злочинності потрібно розкривати із двох боків. По-перше, визначити її питому вагу в структурі загальної величини злочинності, а по-друге, встановлювати співвідношення між складовими елементами досліджуваної злочинності та її загальної величини. Так, питома вага терористичної злочинності в структурі злочинності в Україні станом на 2017 р. становить 0,33%.

Отже, за кількісним обсягом розглянута сукупність злочинів терористичної спрямованості (1 739 злочинів) умовно відповідає кількості інших виявлених кримінальних правопорушень, як-от: порушення недоторканості приватного життя (ст. 162 КК України) – 1 732 злочини; несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електров'язку (ст. 361 КК України) – 1 795 злочинів; наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого (ст. 297 КК України) – 1 815 злочинів тощо.

Що стосується структурного розподілу злочинів терористичної спрямованості за 2013–2017 рр., то його графічно відображено у вигляді діаграми на рис. 1.

Як можемо побачити, найбільша кількість облікованих кримінальних правопорушень у структурі терористичної злочинності – це терористичні акти (71,68%); на другому місці – створення терористичної групи чи терористичної організації (23,65%); на третьому місці – фінансування тероризму (4,16%); інші злочини (втягнення у вчинення терористичного акту, публічні заклики до вчинення терористичного акту, сприяння вчиненню терористичного акту) характеризуються незначною питомаю вагою – 0,51%. Такий розподіл можна пояснити обсягом діянь, що входять до складів деяких злочинів терористичної спрямованості й особливостями їх кваліфікації. Так, вчинення терористичних актів є по суті «основним напрямом діяльності» терористів. Зрозуміло, що їх кількість буде переважати в структурі терористичної злочинності. Що стосується кримінальних правопорушень, передбачених ст. 2583 КК України («Створення терористичної групи чи терористичної організації»), то до складу об'єктивної сторони вказаного злочину входить ще й участь у терористичній організації. Оскільки, відповідно до законодавства України (п. 10 ст. 1 Закону України «Про боротьбу з тероризмом»), на сході країни діють терористичні організації, то під час виявлення осіб, що вчинили злочини терористичної спрямованості, або брали участь в їх скоєнні, дії цих осіб кваліфікуються за зазначеною статтею КК України. Щодо інших терористичних злочинів, то їх невелика питома вага пояснюється складнощами їх виявлення, важкістю доказування та й взагалі незначною поширеністю.

Велике значення в дослідженні терористичної злочинності має встановлення її *динаміки*, тобто зміни рівня, інтенсивності, структури, структурних елементів останньої та будь-яких інших її ознак протягом певного часу, періоду [12, с. 169]. Варто погодитися з думкою В.В. Лунєєва, що саме дослідження основних тенденцій і закономірностей розвитку тероризму має виняткове значення для

розуміння кримінальних реалій, їх прогнозування в найближчому майбутньому та завчасної підготовки до можливого запобігання, блокування, мінімізації та зниження можливих негативних наслідків таких подій [15, с. 640]. Динаміка терористичної злочинності зображена на рис. 2.

Як видно з мал. 2, позитивна динаміка терористичної злочинності починається із 2013 р. та триває до 2016 р. Особливо це простежується в період 2013–2014 рр. Так, 2014 р. рівень терористичної злочинності збільшився порівняно із 2013 р. на 29 229% (!). Зазначене, як і рівномірне незначне зростання досліджуваної злочинності до 2016 р. (у середньому + 6,98% на рік), пояснюється початком і продовженням АТО на сході України, численними посяганнями на територіальну цілісність України, активною розвідувально-підривною діяльністю, спрямованою на ослаблення держави, залякування населення, загострення внутрішньополітичної конфронтації, економічної нестабільності, посилення соціально-психологічної напруженості [16, с. 212]. 2017 р. відбувається падіння рівня терористичної злочинності (– 25,84%). Це обумовлене певним поліпшенням ситуації на сході України, удосконаленням діяльності спеціальних служб у сфері протидії тероризму та деякими іншими обставинами.

До речі, 2017 р. відбувається суттєва зміна місця України в Глобальному індексі тероризму (The Global Terrorism Index), що розробляється міжнародною групою експертів під егідою Інституту економіки і миру Сіднейського університету в Австралії [17]. Так, Україна покращила свій терористичний рейтинг з 11 позиції 2016 р. до 17 позиції 2017 р. Безперечно, це далеко не ті показники, які мала наша країна в попередні роки (за результатами довоєнного 2013 р.) – 51 місце у світі [18].

І наприкінці скажемо декілька слів стосовно територіального поширення терористичної злочинності в Україні. У кримінології цей показник дістав назву *географія злочинності*. Останню в науковій літературі розуміють як поширення злочинності в різних регіонах держави, її адміністративно-територіальне поширення [19, с. 70]. Узагальнення рівня облікованих протягом 2014–2016 рр. кримінальних правопорушень за злочинами терористичної спрямованості дає підстави стверджувати, що найбільше їх зареєстровано за цей період часу в Донецькій (3 237), Луганській (2 915), Одеській (120) і Харківській (85) областях України.

Висновки. Підсумовуючи вищезазначене, варто зробити висновок про фактичну відсутність терористичної злочинності як соціального явища на території України до 2013 р. та негативні тенденції її розвитку до 2017 р., пов'язані з початком та дією дотепер тих самих чинників, які призвели до проведення АТО на сході України.

Але, незважаючи на зазначене, ситуація з тероризмом певним чином поліпшилася 2017 р., що, на наш погляд, свідчить про значне покращення діяльності правоохоронних органів у сфері протидії тероризму. Вважаємо, що продовження кримінологічного аналізу показників вимірювання терористичної злочинності в наступні роки має значну наукову актуальність.

Список використаної літератури:

1. Головкін Б.М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання: моногр. Харків: Право, 2011. 432 с.
2. Емельянов В.П., Иманлы М.Н., Рыжов И.Н. Уголовно-правовое противодействие терроризму: моногр. Харьков: Право, 2014. 88 с.
3. Головкін Б.М. Латентний вимір корисливої насильницької злочинності в Україні. Юридична Україна. 2009. № 6. С. 110–116.

4. Злочинність у паливно-енергетичній сфері України: кримінологічна характеристика та запобігання: моногр. / Б.М. Головкін, Г.Ю. Дарнопих, І.О. Христин та ін.; за заг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2013. 248 с.
5. Новіков О.В. Кримінологічний аналіз показників вимірювання злочинності у сфері інтелектуальної власності в Україні. Журнал східноєвропейського права. 2016. № 32. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2016/10/novikov_32.pdf.
6. Батиргарєєва В.С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми: моногр. Харків: Право, 2009. 576 с.
7. Прокуратура визнала вибухи у Дніпропетровську терактом. URL : <https://www.pravda.com.ua/news/2012/04/27/6963605>.
8. История терактов в Украине. РИА Новости Украина. URL : <https://rian.com.ua/analytics/20141128/360085030.html>.
9. Криминология: учебник для вузов / под общ. ред. А.И. Долговой. 3-е изд., перераб. и доп. М: Норма, 2007. 912 с.
10. Сметаніна Н.В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній кримінології: моногр.; за заг. ред. В.В. Голіни. Харків: Право, 2016. 192 с.
11. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: учебник: в 2 т. Т. 1: Общая часть. М.: Юрайт, 2011. 1003 с.
12. Закалюк А.П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Видавничий дім «Ін Юре», 2007. Кн. 1. 424 с.
13. Криминологія: підручник / В.В. Голіна, Б.М. Головкін, М.Ю. Валуйська та ін.; за ред. В.В. Голіни, Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2014. 440 с.
14. Денисов С.Ф., Денисова Т.А., Кулик С.Г., Шеремет О.С. Криминологія. Загальна частина. Альбом схем. Чернівці: ПАТ «ПВК «Десна»», 2015. 658 с.
15. Лунеев В.В. Преступность XX века: мировые, религиозные и российские тенденции. 2-е изд. Москва: Волтерс Клувер, 2005. 912 с.
16. Безчастний В.М. Кримінологічний аналіз стану злочинності в Україні. Підприємство, господарство і право. 2017. № 1. С. 207–213.
17. The Global Terrorism Index 2017: Measuring and understanding the impact of terrorism. URL: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Global%20Terrorism%20Index%202017%20%284%29.pdf>.
18. Петренко Б. Глобальний рейтинг тероризму та Україна / Український інститут дослідження екстремізму. URL: <http://uire.org.ua/publikatsiyi/globalniy-reyting-terorizmu-ta-ukrayina>.
19. Криминологія: навч. посібн. / Ю.Ф. Іванов, О.М. Джуґа. 2-ге вид., доповн. та перероб. Київ: Вид. А.В. Паливода, 2008. 292 с.

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Мокляк Володимир Вікторович – здобувач кафедри криминології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Mokliak Volodymyr Viktorovych – Applicant at the Department of Criminology and Penitentiary Law of Yaroslav Mudryi National Law University

serfer099@gmail.com